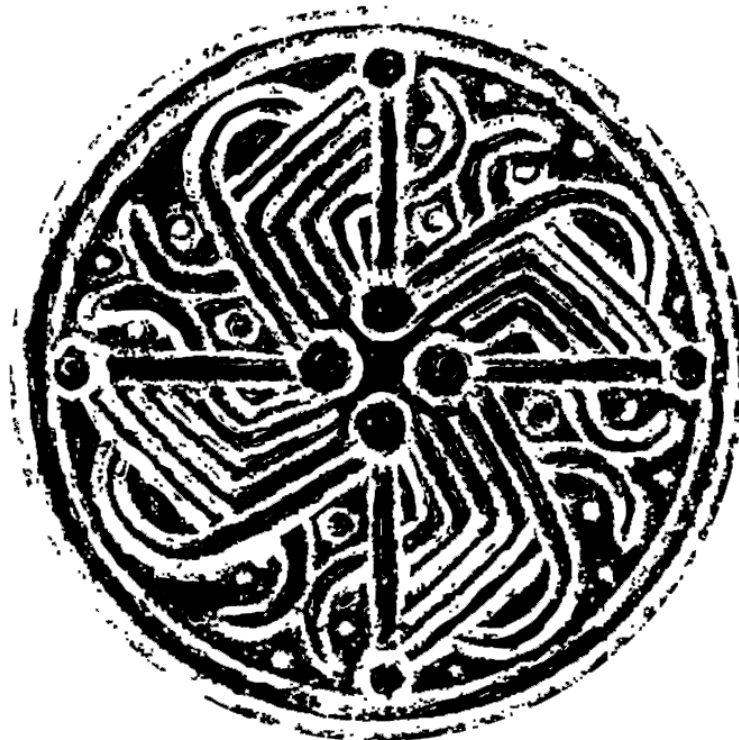

1	Kasperin tilan periminen	2
2	Taito Salmela 1918 – 2003 ja Laina os Heikkilä 1917 – 2005	2
3	Esko Salmela 1949 – 1993	4

1 KASPERIN TILAN PERIMINEN

Kasper Salmela, halusi jättää maatilansa kahdelle pojalleen vaikka tiesikin ettei jaettuna tiloista tulisi elinkelpoisia.

Salmelassa Taito ja Jussi alkoivat rakentaa Rääringin järven rannalle uutta taloa toiselle veljelle, kummalle, sitä ei vielä tiedetty. Kun talo oli valmis, jakoi Kasper poikiensa kanssa maatilansa kahteen osaan. Toiseen tuli vanhat rakennukset, toiseen taas tulivat uudet, joita oli vähemmän. Sitten ratkaistiin arvalla, kumpi pojista perheineen muuttaa järven rantaan. Arpa määräsi Jussin sinne ja Taiton perhe jäi vanhalle paikalle. Vanhukset, Kasper ja Fiina jäivät entiseen kamariinsa ja saivat elinaikaisen eläkkeen maksuksi maatilastaan.

2 TAITO SALMELA 1918-2003 JA LAINA OS HEIKKILÄ 1917-2005

Taito (Taito Kauno Alfred) jäi isännöimään Kasperintupaa vanhempiensa Kasperin ja Fiinan jättäytyessä syytingille. Taito kävi ennen varusmiespalveluaan Kannuksen maamieskoulun tietopuolisen kurssin. Tuli armeijan vuoro ja oli talvisodan syttyessä koulutettavana käyden aliupseerikoulun ja jäi kapitulantiksi. Taito oli jatkosodassa ja sotilasarvoltaan kersantti. Taiton "retkistä" Salmelan armeijan mukana on kirjoitettu erikseen. Hän oli Snapperstunassa ollessaan tutustunut ja avoitunut Vihtiläisen Svea Merikallion kanssa mutta nuori vaimo sairastui vakavasti ja kuoli. Sodan vuoksi he eivät ehtineet asua yhdessä.

Taito oli sotien päätyttyä armeijassa kapitulanttina ja, kun virkoja sitten vähennettiin, hän pyrki ja pääsikin poliisialokas-kurssille. Kurssin jälkeen hän sai nimityksen vakinaisen konstaapelin toimeen Liikkuvanpoliisin Kokkolan komennuskuntaan josta siirtyi jonkin ajan kuluttua paikallisen Kokkolan poliisilaitoksen järjestyspoliisiosastolle. Pian Taiton oli tehtävä kauaskantoinen päätös, kun oli menossa avioon kotikunnasta jo nuorena tuntemansa Laina Heikkilän kanssa eikä hän ollut halukas muuttamaan Kokkolaan. Kannuksen Maamieskoulunkin käyneenä myös Taitoa kiehoi maatilalla työt ja niin he v. 1945 alussa menivät vihille ja muuttivat Salmelaan kotitalolle. Päätöksentekoa sanoutua irti virasta Kokkolassa helpotti tieto, että Halsualle tulee piakkoin avoimeksi poliisiin virka jota silloisen Vetelin nimismiespiirin nimismies lupaili Taitolle. Kun nimismies sitten soitti, ilmoittaakseen Taitolle viran avautumisesta ei hän ollut kotona, mutta puhelimesta Kasperin isä oli sanonut, ettei meidän poika tule. Asiaa harkittuaan Taito ei sitten hakenut kyseistä virkaa.

Maatilan jakauduttua Taito perusti kaupan vaimonsa veljen kanssa Lappajärven Itäkylään jonne lankomies perheineen muutti asumaan ja hoitamaan liikettä. Tavaroiden hankkimista varten oli ostettu myös yhteinen kuorma-auto jonka talli oli Lappajärvellä. Taitolla oli silloin moottoripyörä, Ralec jolla kulkeminen kuntien välillä sujui mutta aiheutti terveysongelmia. Muutaman vuoden kuluttua eräänä pakkasyönä rakennus jossa kauppa oli, paloi eikä yhteistä liiketoimintaa enää käynnistetty. Toinen samaan aikaan perustamansa T. Salmelan sekatavaraliike Taitolla oli kotona Salmelassa, jossa myytiin ruoka- ja kotitaloustuotteita, karjanrehuja, apulantaa, nestekaasua ja polttoöljyä. Asiakkaita kävi Salmelan lisäksi lähikylästä Viiste mukaan lukien. Taito oli perustamisvaiheessa tiedostanut, että moni asiakasperhe omaa KPO:n jäsenyyden. Alkuaikana kaupanhoidon ohessa hän toimi myös Suomi-yhtiön vakuutusasiamiehenä.

Koska Taiton oli kuljettava pankki, tavarainhankinta ym. asioilla Finnilässä ja jopa Kokkolassa asti niin Osuuskassan hoitajan tehtävästä eläkkeelle jäänyt Kasperin isä toimi aluksi usein myyjänä. Taito tilasi itse tavarat ja hoiti kirjanpidon. 50-luvun alun jälkeen Fiinan vuosia kestänyt sairaus vaati enemmän hoitoa sekä puolisolta että miniältä. Tytöt alkoivat toimia ikänsä ja koulunkäyntinsä salliman ajan myyjinä ja päivittäistavaroiden tilaajina. Kun he valmistuivat ammatteihinsa ja saivat töitä muuttaen muualle, tavarainhankintaa alettiin vähentää ja lopuksi kauppa lopetettiin lähes 20 vuoden toiminnan jälkeen.

Liiketoiminnan käynnistyessä oli sovittu, ettei Laina vaimon tarvitse osallistua myyntityöhön, vaan hoitaa kotitalous- ja navettatöitä mikä oli hänenkin tahtonsa koska oli syntynyt maatilalla perheen esikoiseksi ja isänsä sekä veljistä vanhimman ollessa sodassa hoitanut navetta- ja ulkotöitä. Taito osallistui lehmien ruokinnan suunnitteluun ja raskaimpiin töihin. Laina suunnitteli- ja seurasi lehmien poikimiset sekä tilasi voimameijeristä. Hän oli tarkka eläinten hoidossa, maitotonkkien jne. puhtaudessa ja niinpä hänelle kertyi palkintolusikoita meijerin tekemistä maidon puhtauskoeksista.

Kasperintuvan isännät Kasperin jälkeen

[S-D-1006]

Isännyyden alkuaikana Taito rakensi riihestä ja osin betonista valaen, käyttötarkoitukseen sopivan navetan. Vesi sinne ja asuinrakennukseen saatiin sähköpumpulla. Asennettiin, lehmien juodessa, automaattisesti täyttyivät juomakupit joten kannettavaksi parsiin jäi vain ns. suurusjuomat. Hankittiin lypsykone ja hevosen tilalle Zetor-merkinen traktori joka palvelikin pitkään. Asuinrakennus sai peltikatteen. Tuvassa Taito purki tulisijat ja muurasi uuden leivinuunin ja hellan keskemälle huonetta.

Vuonna 1953 kotipeltoa ja suometsää menetettiin, kun leveä Viisteentie rakennettiin Kasperintalon maiden läpi Vimpelintielle. Mutta Taito raivasi kytömaalle metsiköstä vähän lisää viljelysmaata. Ostotilaustyönä poistettiin konevoimalla kotipeltoista suuret kivet. Taito suunnitteli huolella ennen kuin päätti alueiden viljelyjärjestyksestä, lannoitteista ja kasvilajikkeista. Hän teetti maille myös viljavuustutkimuksen.

Useana vuonna viljeltiin myös sokerijuurikasta joka syksyisin myytiin. Pojat autoivat maataloustöissä sitä myötä kuin ikänsä ja voimansa karttuivat.

Vuonna 1965 Jussi-veljen perheen muuttaessa Kauhavalle Taito osti hänen maa-alueensa kotitilasta. Tämä mahdollisti läheisestä Haapajärvestä kortteen jokavuotisen noston ja kuivaamisen lopettamisen. Rakennettiin betonista AIV-rehulle torni minne vuosittain valmistettiin tuoreesta nurmesta rehua.

Siinä vaiheessa, kun naapureistakin lapset olivat muuttaneet muualle opiskelemaan, syksyisin yhdessä talkoilla poimittiin kunkin talon perunat, samoin kuin oli jo pitkään totuttu puimaan talkoilla kunkin talon leikkaamansa vilja. Näin saatiin yhteiset koneet nopeasti siirrettyksi seuraavaan taloon. Näin siihen saakka kunnes töihin oli saatavilla modernit perunannostokoneet ja leikkuupuimurit sekä kylän viljankuivaamo. Taito oli nimetty kuivaamokoneiden vastuuhenkilöksi siten, että jos isäntien kuivatessa viljojaan syntyi koneongelmia, hänet kutsuttiin paikalle. Tämä siksi, että hän oli asentanut sähköt kuivaajaan sekä öljypolttimille ja tunsi laitteet sekä niiden toiminnan.

60-luvulla kokeiltiin myös turkistarhausta. Syksyisin Taito ja poikansa kävivät Salmelan tarhaajien nahottamossa nylkemässä, kuivaamassa ja laittamassa nahat myyntikuntoon.

Keväisin, alkaen v.1948, Taito oli sesonkityössä koneenkäyttäjänä pukseerissa joka veti vinssillä tukkilautat Haapajärven yli. Kyseessä oli uittoyhtiön Kalle-laiva (vene) jota talvet säilytettiin Salmelan puolella Haapajärveä, jokisuistossa tallissaan. Uittoyhtiöön liittyen myös Taito ja poikansa osallistuivat jokakeväiseen propsien jokeen laittoon. Työ tapahtui tulvaveden aikaan Salmelan sillan kupeessa jonne talvisin oli ajettu korkeat ja pitkät pinot puita. Uittoyhtiö oli jakanut pinot osiin, josta halukkaat saivat oman osansa kiskoa pikkaa apuna käyttäen jokeen.

Taito työskenteli Jussi-veljensä mukana sähköasennustoissa ja etäopiskeli alaa. Pitkään hän toimi myös Räyrinkiin sähköä tuottaneen Ähtävän Sähkövoima Oy palveluksessa uusien sähkölinjojen- ja jo olemassa olevien asennus- ja kunnostustehtävissä sekä em. töiden työnjohtajana. Hänen asemansa em. tehtävien työnjohtajana vahvistui niin, että myöhemmin hänen tehtäväkseen tuli myös tarvittavan työvoiman palkkaaminen. Myös vikapäivystys, vikojen paikantaminen sekä korjaaminen/korjaustyön valvonta kuuluivat tehtäviinsä. Hänellä oli valtuudet palkata kulloinkin korjaustyössä tarvittava määrä työntekijöitä. Työ Ähtävän Sähkövoima Oy:ssä päättyi, kun Räyrinki liittyi kirkonkylän sähköverkkoon ja sähkön toimittaja vaihtui. Taito toimi muutoksen jälkeen lyhyehkön ajan Vetelin sähkölaitoksen määräaikaisena vikapäivystäjänä.

Sähkötyökokemusta omaavana ja alaa opiskelleena hän päätti yrittää Sähkötarkastuslaitoksen pätevyys hyväksyntää, mikä hänelle myönnettiin. Tämän jälkeen hän aloitti yksityisenä asentajana omakotitalojen ja maatilarakennuksien sähköurakoinnin. Suunnitteli & toteutti uudis-, muutos- sekä korjaustöitä. Omat poikansa osallistuivat kiireisinä aikoina asennustöihin. Viimeisen sähköurakoinnin hän suoritti 1986-87 poikansa omakotirakennustyömaalla Salmelassa.

Taito harrasti nuorena yleisurheilua päälaajinaan heittolajit, mutta joissakin kilpailuissa hän otti osaa myös eri juoksumatkoille ja korkeushyppyynkin. Kilpailumatkat taitui usein polkupyörällä ja hän kertoikin kuinka on muun muassa lähtenyt aamulla polkemaan Kannukseen, ottanut siellä osaa kolmeen kilpailulajiin ja illalla pyöräillyt takaisin Räyrinkiin. Hänellä ja Lainalla oli nuorena yksi yhteinen harrastuskin koska olivat mukana Nuorisoliiton omien kyliensä osastojen toiminnassa. Taito myös lauloi Nuorisoliiton Räyringin osaston kuorossa. Keski-ässä historia ja varsinkin sukututkimus tempaisi hänet mukaansa ja siitä tuli sitten eläkeiässä lähes kokopäiväinen harrastus. Hän oli osallistunut Perhonjokilaakson sukututkimusyhdistys ry:n sukututkimusryhmiin ja hakenut papilasta tietoja. Kirjoituskone oli sotien jälkeen Taitolle paljon käytetty työväline. Kulkeminen vaikeutui koska

ei enää uusinut ajokorttiaan ja luopui autostaankin. Kirkonkirjojen vanhimpia tietoja oli jo kotoa netin kautta saatavilla, niinpä olohuoneen nurkassa olleesta pojan tuomasta tietokoneesta kysyttäessä hän totesi vain sen odottavan, että poika ehtisi tulla opettamaan häntä. Hän oli ikänsä ollut kokeilu- ja uudistusmielinen mutta nyt terveys meni tietotekniikan edelle. Hän oli liittynyt Vetelin Kotiseutuyhdistykseen jonne hänestä myöhemmin tulikin ainaisjäsen. Hän oli myös Vetelin Sotaveteraanit ry:n jäsen. Kuului myös vuosia Vetelin väestönsuojelulaitakuntaan.

Laina oli ollut kotirintama-lottana Suojalassa sotien aikana. Hän kuului Lotta Svärd-järjestöön sekä oli Räytingin Maatalousnaiset ry:n jäsen.

Eläkkeelle siirtymistä suunniteltaessa Taito ja Laina luopuivat karjasta ja myivät tilan vanhimmalle pojalleen Eskolle, mutta jäivät asumaan vielä emännättömän poikansa kanssa.

3 ESKO SALMELA 1949 – 1993

Ostettuaan kotitilan ja näin Kasperintuvan isännäksi tultuaan Esko rakensi n. sadan kasvatussian sikalan. Toiminnan aikana hän havaitsi, että sian porsaita oli ajoittain vaikea, niiden kovasta kysynnästä johtuen saada. Porsaiden tuottaminen vaikutti taloudellisemmalla ja niin hän alkoikin muuttaa tuotantosuuntaa siihen suuntaan.

Traktorin vaihtui Valmetiksi. Hän hankki taloon ensimmäisen leikkuupuimurin. Puimuri ei ollut itse kulkeva, vaan traktorin sivulle kiinnitettävä ja se sai käyttövoiman traktorin ulosotosta.

Muutaman isäntävuoden jälkeen, 70 – 80 luvun vaihteessa Esko myi kotitilan siskolleen Vuokko Koivukoskelle (os. Salmela) ja tämän miehelle Eero Koivukoskelle ja muutti Kokkolaan.

Ennen Eskon siirtymistä Kokkolaan, takaisin entiseen ammattiinsa autonkuljettajaksi, Taito ja Laina ostivat asunto-osakkeen Vetelin keskustasta, jonne siirtyivät eläkepäiviä viettämään.

Esko oli ollut armeijassa autonkuljettajana ja myöhemmin YK:n rauhanturvaajana vuoden Egyptissä ja vuoden Kyproksella niissäkin autonkuljettajana. ”Sotilasuran” jälkeen hänestä tuli Räytingissä Kiviahon K-kauppaan kauppa-auton kuljettaja. Ajokokemuksen lisääntyessä Esko hankki linja-autokortin ja ajotyö vaihtui Ahon linja-autoyrittäjäksi linja-auton kuljettajaksi. Tätä työtä hän ei pitänyt itselleen sopivana, vaan muutti Kokkolaan ja hankkiutui kuorma-auton kuljettajaksi KPO:lle karjan- ja tavarankuljetukseen.

Maatilan myytyään ja muutettuaan takasin Kokkolaan, hän sai työpaikan betoniautonkuljettajana.

Esko oli jo nuoresta miehestä alkaen haaveillut oman kuorma-auton ostamisesta ja niin hän 80 –luvun alussa sitten toteutti haaveensa ostamalla oman karjankuljetusauton ja ryhtyi yksityisyrittäjänä

ajamaan teuraskarjaa Keski-Pohjanmaan Teurastamo Oy:lle. Aviovaimo Leena os.Koskinen löytyi Kokkolasta. Omakotitalon he rakensivat Kälviän Ruotsaloon, jossa oli tilaa pitkälle kuljetuskalustolle. Ajomatkojen vuoksi, kun teurastamo Kokkolassa lopetti toimintansa, perhe myöhemmin joutui myymään rakentamansa kodin ja muuttamaan Nurmoon jossa karjankuljetus jatkui Itikalle, myöhemmin Atrialle. Nurmosta he ostivat valmiin talon kodikseen. Heille syntyi kaksi tytärtä.

Ammattinsa luonteen vuoksi Eskolla ei paljon ollut tilaisuutta harrastuksille mutta mainittakoon hänen olleen musiikista kiinnostunut. Nuorena hän vaihtoi Taito-isän viulun Jussi-sedän poikien kanssa Landola-kitaraan jota kotosalla iltaisin soitteli. Esko toimi kuorma-autoyrittäjänä kuolemaansa 1993 saakka.